

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trislopo vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 66“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici „Via Duomo“ h. št. 367, II. nadst. naročnina pa opravištvu „Soče“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Občni zbor Sloge

v Dornbergu dne 14. oktobra 1877.

Predseduje g. profesor France Povše.

Navzočnih je 32 društvenikov in nad 120 gostov.

Po primernem govoru predsednikovega začnejo se razpravljati posamezni predmeti dnevnega reda.

O prvi točki sprejme zbor soglasno poročevalčev predlog, da se naloži društvenemu odboru, naj v temeljiti peticiji priporoči visoki vladi, da preskrbi, kar treba za preuravnavo državne ceste po Soški dolini, posebno pa da se uže v tekočem letu začne predelavati strmi in nevarni klanec „Ovinč“ pred Platarjem in s tem zlasti ročinskim pogorelcem pripomore do potrebnega zasluzka.

Pri drugi točki odda g. Povše predsedništvo najstarejšemu odborniku, g. Josipu Nanut-u — on sam pa razlaga v daljšem govoru, kako se ima ravnati z mladim vinom do velike noči.

Vinorejci so hvaležno sprejeli zanimiv in času primeren poduk. G. Povše prevzame zopet predsedništvo.

O tretji točki razpravlja g. A. Ferfila sedanje razmere goriških Slovencev primerjaje jih z nekoliko živahnješo dobo preteklega desetletja. On opazuje, da narodno navdušenje pojema, da čitalnice če dalje bolj hirajo, da se domače petje posebno v nekaterih krajih umika surovemu spakovanju v tujem jeziku; trdi dalje, da je bilo celò v dobi domačega razpora živahnješe in med strankama zloženje delovanje, nego zdaj, ko nas je Sloge vse zopet v enaroden tabor združila. Sè zlato sloge se je vtepla tudi kužna narodna malomarnost v naše kroge in mnogo čilih moči se je popolnoma odtegnilo javnemu delovanju; tega, pravi, ste pač tudi kriva medsebojna nezaupnost in osobno mrzenje. Obžaluje posebno pomanjkanje sposobnih in zanesljivih voditeljev, ker se neodvisni veljavni močje, kateri bi najlaže in najuspešneje ljudstvo vodili, od kojega žuljev živijo, sebično svoji sveti dolžnosti odtezajo. Dalje graja preziranje narodne enakopravnosti v vseh državnih uradih, kateri sè slovenskimi županstvi in strankami se vedno v ptujih jezikih poslujejo, pogreša tudi v Gorici slovenskega notarja v veliko škodo vsem slovenskim strankam. Sklepa priporoča v „Slogi“ večjo složnost, v narodnih tirjavah večjo vstrajnost in konsekvencnost, v vsem pa čvrsto napredovanje.

Zbor je sprejel ta govor z občno pohvalo.

S tem je končan dnevni red in pridejo na vrsto predlogi posameznih društvenikov.

G. Fr. Kerševani omenja, da je ukazalo ministerstvo prenehati delovanje komisij ustanovljenih za napravo zemljiških knjig, ker je zmanjkalo denara v dotičnem zalogu. On obžaluje, da se vsled tega veljavno delo zavleče in predlaga, naj se naloži društvenemu odboru, da ima podati visokemu ministerstvu pravosodja prav nujno prošnjo, naj bi osnovo zemljiških knjig kolikor mogoče pospešilo.

V daljši razpravi tega vprašanja se je poudarjalo, da je naša dežela eminentno kmetijska, da pa ravno zaradi slabo vrejenih javnih knjig posestva hirajo in se pogubljajo — ker ni kredita; — da naj bi se naprava novih zemljiških knjig rajše v drugih deželah odložila, kder imajo vendar boljše uravnane gruntne bukve pri vsaki sodnji, — ne pa pri nas, kder morajo posestniki zaporedoma pod zelo iti, če ne bo v tem oziru nagle pomoči. Saj bodo še tako prav mnogim posestnikom na Goriškem nove zemljiške knjige uže potoci zvonile.

Kerševanijev predlog se na to soglasno potrdi. G. Bavčar iz Sela predlaga po primerni motivaciji, naj se društveni odbor pri pristojnih oblastnjah za to poteza, da se vpelje kmetijski poduk na ljudskih šolah in da se v ta namen napravijo na kmetih šolski sadni vrti.

Predsednik omenja, da je stvar uže napotjena, da pa odbor pri vsem tem radovoljno sprejme tako nalogo.

Bavčarjev predlog obvelja.

G. Fr. Kerševani omenja, da je cestni odbor Goriške okolice popustil izdelanje uže z velikimi stroški začete nove skladovne ceste čez „Železna Vrata“, vsled česar se je bati, da se uže narejen cestni kos hudo poškoduje. Ker se je zdaj cestni odbor Komenski od svoje strani lotil isto cesto delati, naj bi je tudi Goriški odbor ne zanemarjal. Predlaga torej, naj se društveni odbor obrne do omenjenega cestnega odbora s prošnjo, da kakor hitro mogoče dožene začeto delo.

Klavžar meni, da se je cestni odbor Goriški prvi potezal za cesto čez „Železna Vrata“ in da se mu nikakor ne more očitati nemarnosti; da je pa letos menda prav za to delo prenehal, da bi bil cestni odbor Komenski moralno primoral, svojo nalogo glede te ceste izpolniti. Ker se je zadnji dela lotil, je govornik preverjen, da bo v prihodnjem letu tudi Goriški odbor svoje delo nadaljeval.

dan spravi jaz, Jakob Oertl, razumiš?“ bahal se je. „No umiri se, Guntram, moj sin!“ obrne se potlej k temu, „vsaka kaplja krvi, katero si izcedil v boju s tem kraljemorcem, bo drago plačana.“

„Kdo me sme dolžiti takega zločinstva?“ dvigne se sedaj ponosno Jan, izpametovavši se iz svoje-ga strmenja, v katero ga je bilo pogreznilo strašno obdolženje, izrečeno nad njim ravno v objetti ljubimke, ko je vže menil biti v cilju svojih najvročejših želja.

„Jaz in jaz!“ oglašé se vsekako plemiči, začeniši mu britko očitati, a dolgo je trpelo, preden je iz njih njih govora toliko porazumil, kaj se je v Pragi danes zjutraj zgodilo.

Tudi gospod Gottlich je še-le sedaj zvedel, o čem se prav za prav ravna, a ne spregovorivši besede pristopi k mizi, kjer je ležala mošnja sè zlatom, kakor jo je bil Jan tje kaj vrgel.

„A to je brž ko ne plačilo za ostudni zločin“, pravi primator, davaje mošnjo grajsko-knežskemu sodniku, „s tem zlatom je hotel izpeljati od mene hčero, a sedaj prič zoper njega.“

„Vidiš, gospod Gottlich!“ oglašé se zopet Jakob Oertl, „kaj ne stori naglost? Kdo ve, kaj bi se bilo še zgodilo, ko ne bi bili tako hitri. Povem ti, prijatelj, jaz sem jezdaril — hrabri gospodje tukaj so jezdarili tudi dobro, to je res, ali jaz sem tako ne- navadno jezdaril, kakor se le jezdari, kedar čaka človeka kraljevo darilo. Slišiš?“ sune ga zopet v bok,

Odbornik Nanut pojasnuje stvar v enakem zmislu in ker so mu kot cestnemu odborniku razmere dobro znane, zagotavlja da cestni odbor gotovo ne bo svoje dolžnosti gledé te ceste zanemaril.

Kerševanijev predlog se sprejme.

G. Anton Ferfila priporoča, naj bi se z ozirom na žalostne narodne razmere med Brici — prihodnji občni zbor sklical v Brdih.

Po kratki razpravi se naloži odboru, naj se v svojih dotičnih sklepih po mogočnosti ozira na to željo.

G. Iv. Lichen popisuje težave, katere prizadeva javnemu občevarstvu strmi klanec „Rovnjak“ med Rihenbergom in Komenom in predlaga, naj društveni odbor posreduje v dosegu primerne deželne podpore za preuravnavo omenjenega klanca.

Ta predlog se izroči društvenemu odboru za nadrobnejše pozvedbe, z ozirom na katere naj bi po tem stavil svoj predlog v prihodnjem občnem zboru.

Ker se nikdo več ne oglašé za besedo, sklone predsednik zborovanje zahvaljuje se za obilno deležitev in za možko dostojno obnašanje, da so se mogle vse razprave v najlepšem redu vršiti.

Konec zborovanja ob 6 uri zvečer.

Vojna za osvobojenje Jugoslovanov.

Vojno gibanje na raznih bojiščih je postalo zadnje dni živahnješe.

Londonski list „Standard“ je prejel iz Bukarešte telegram 10. oktobra:

General Gurko je z enajstimi polki konjice in 8 baterijami jahajoče artilerije preko Tirnovega in Selvi udaril proti Sofiji. Štirje polki gardne kavalerije se mu med potom pridružijo. Če je poročilo resnično in se ekspedicija hrabrega Gurka posreči, imela bo posebno ta pomenljiv nasledek, da se zamaši glavni vir, iz katerega dobiva Osman živež v Plevno.

Iz Brajele poroča telegram 10. t. m. imenitno novico, da je bil turški glavni poveljnik Sulejman-paša primoran 30.000 mož poslati zoper generala Zimmermanna, kateri proti Turkom za hrbotom delati zadrege. To je dobro. S tem je glavna vojska turška kolikor toliko oslabiljena, a njej nasproti stoječa ruska vojska je baš te dni dobila večje pomožne oddelke.

Vsa rusko-rumunska vojska v Bulgariji je močna zdaj 240.000 mož. Generala Zimmermanna vojska v

„kraljevo darilo! to je kaj družega, nego kraljevo sod-nija.“

Jan je stal pri očitaju bratov plemičev kot omračen, začel je sedaj spoznavati, da je bil sredstvo pri izvršitvi gnjusnega dejanja, sicer nedolžen se je vendar pregrehe vdeležil; v glavi se mu je vrtelo, v mnogem trenutki ni niti mogel vsega zapopasti, a koj je zopet videl strašno dogodbo v vsej njenej ostudnosti: „Jaz nesrečnik!“ dvignil se je v takovem trenutku ter se udaril ob celo, „kaj sem storil?“

„Sam se je priznal!“ pravi nižji sodnik zraven stoječim, in ti so pritrdili s kimanjem glav.

„Priznal se je!“ vskliknila je sedaj Svatava z obupajočim glasom, s kakoršnim se nerado daje slovo na veke vsej nadi.

„Svatava!“ obrnol se je k njej Jan, ktere ga je ta krik iz omotice izdramil, dà, bil bi ga vže umirajočega zopet k življenju priklical, a raztegnil je pro-se po njej roke.

Z grozo odstopi ta korak nazaj: „Kraljemorec!“ pravi temno z neizrekljivim očitanjem, a obrnivši se od njega pristopi k svojemu očetu; njeni pogled je bil sedaj tako strašan, da se je sam gospod Gottlich pred njo umaknil za korak: „To je tvoje delo“, pravi presunljivim glasom, „ti si ga oropal njegove dedščine a nesrečnež hotel si jo je sè zločinstvom zopet pridobiti, da bi nasitil tvojo lakomnost. Imel si hčer doslej, sedaj nimaš nobene več, tako kakor jaz, zgu-

LISTEK.

Sodba v českem Brodu.

Historična novela.

(Česki spisatelj Prokop Chocholoušek, poslovenil Andrejčkov Jože).

(Konec.)

Med tem stopijo v sobo Jakob Oertl sè svojim sinom a nekoliko plemičev iz dvora kralja Vaclava, a ko jih je Jan ogledal, dejal je smeje svoji ljubimki: „To so gostje, ki pridejo na najino ženitovanje!“ Še le, ko je tudi naposled znani mu nižji sodnik najvišje grajske kneževine stopil v sobo, prašal je začuden: „Kaj ta tukaj hoče?“

Nižji sodnik pristopi k njemu: „V imenu kralja Vaclava te primem, Jan iz Lstibora, zaradi vdeleževanja pri umorstvu kralja rimskega a mejnega grofa moravskega Jošta slavnega spomina.“

S presunljivim vsklikom odskočila je od njega Svatava, a morala se je prijeti mize, da ne bi se zgruzila na tla, in na vsem životu trepetaje pogledovala je boječe Jana.

„Slišiš, gospod Gottlich?“ dregne ga Oertl v bok, ko je ta obstrnil nad tem obdolženjem, „v imenu kralja Vaclava in zaradi kraljemorstva. To sem vse na

Dobrudži ni tukaj všteta. Carjevičev kor, ki leži v močno vtrjenih pozicijah med Jantro in Lomom, šteje 100.000 mož.

Turki so sklicali zadnjo, 160.000 mož močno reservo. V enem mesecu jo hočejo toliko izučiti, da jo lahko pošljejo na bojišče.

Ruski uradni list razglašal ukaz, da more vsak prost vojak na bojišči vsled vojaških zaslug oficir postati.

Pri Kalarašu so ruski pionirji v dunavskem jezeru Borceja ležec otok zopet posedli, ter začeli ga močno utrjevati. To utrjevanje je mučno delo, ker Turki noč in dan iz Silistrije na ruske vojaške streljajo. Tudi z vojnimi parobrodi, katere imajo Turki v Silistriji, skušajo rumunsko obrežje, kolikor se da, načelovati.

Najsilnejši uspeh je pribojevala te dni kavkazka vojska na azijskem bojišču. Oficijalen telegram poroča iz Karajala 16. oktobra t. l.:

Ko je 14. okt. kolona generala Lozareva dovršila obkolilno gibanje, Turke odrinila z višin Ortokanskih proti Karsu in Visniköju, začel se je 14. okt. zjutraj splošni napad proti Muktarjevemu razpoloženju. Opoludne je bila vzeta utrjena gora Tolijar, ključ k Muktarjevemu položaju. S tem je bila turška armada prodrtá. En del turške vojske, ki se je proti Karsu obrnil, bil je od Rusov proganjen in do petih popoldne popolnem tepen, razpoden, in je izgubil strašno mnogo mrtvih, več tisoč ujetih in 4 kanone. — Na desnem krilu ostale tri turške divizije so pa bile vržene s svojih pozicij v Alaiši in proti osmeji uri zvečer prisiljene udati se. Mnogo ujetih Turkov je, mej temi sedem pašev, 32 kanonov, dosti vojnega materiala dobljenega. Muktar je ubegnil v Kars. Rusi primerno niso mnogo izgubili.

Do zdaj so bila vsa oficijalna ruska poročila zanesljiva, da jim celó sovražniki niso mogli nič ugovarjati; za to smo bili gotoveji, da je bila Muktarjeva vojska pred Kars-om hudo tepena, ko smo brali celó v turškem „Il Goriziano“ telegram iz Carigrada 17. okt.: „Potrjuje se, da je bila armada Muktar-paše pobita. Polvojske je obkoljene in ujetе, druga polovica pa je pobegnila v trdnjavo Kars.“

Pozneje vesti o turško-ruski vojni priobčujemo na zadnji strani v prilogi današnje številke.

Dopisi.

V Gorici, 18. oktobra. — („Sloga in Soča“)

Občnega zbora v Dornbergu, o katerem poročamo danes na prvem mestu, deležilo se je lepo število Dornberžanov, a sosedne vasi, tudi najbližje, so bile prav revno zastopane, da si je bilo na dnevnem redu marsikaj zanimivega za vse. Govornik o današnjih razmerah goriških Slovencev je imel pač prav, da je navdušenost ponehala in se umaknila malomarnosti v narodnih in drugih javnih stvareh, kateri se vdajajo v novejšem času celó taki možje, kojih nismo poprej skoro pri nobenem javnem shodu pogrešali. Če je res, da je tega kriva mejsebojna nezaupnost, zatajujmo jo,

bivši ljubljence svojega srca, zgubila sem tudi očeta.“

A trdnih korakov odpravila se je v sobo, njenin pogled je bil tako strašan, da so se jej vsi umaknili s poti, niti Oertl niti Guntram si nista upala zadrževati jo, gospod Götlich pa je gledal molče s tresočima se ustnicama in plašnimi očmi za svojo hčerjo.

„To je sam hudič“, šepetal je sam saboj Oertl, „ta ima po materi to trdo česko butico: No Guntram, moj edinorojenček!“ tešil je polglasno sina, „ne maraj nič, za sina praškega svetovalca Jakoba Oertla se najde povsod nevest dost in dost!“

Glasni smeh bruhal je sedaj iz Janovih prsi: „kraljemorec!“ zvenelo mu je neprenehoma po ušesih, gromelo je po njegovem osrčju, njegovo oko je sledilo vsakemu gibanju Svatavinemu, a sedaj, ko so se za njo zaprle duri, začel se je na glas smijati, kot blazen.

A čemu bi sedaj še dalje pripovedovali, kar si bo vže vsakdo mislil? — Jan iz Lstibora je sicer v jasnejih dobah trdil, da je nedolžen pri zločinstvu samem, ali nikogar ni bilo, ki bi mu bil verjel, a sodba kralja Vaelava je bila, po njegovej prisegi, strašna. Tedajšni chronicon Boëmicam breve pripoveduje o tej sodbi in izvršitvi nad Janom iz Lstibora v Českem Brodu nasledno:

„Tortus est in Broda bohemicali sabbato ante Invocavit, coram Consulibus Montis Chutnae et de Gertz Reginae, Coloniensibus, Numburgensibus, de Kurim, de Czaclavia et pluribus castellanis D. Regis,

vrzimo vse osebne ozire na stran ter imejmo pred očmi edino le stvar, kateri mora biti po pravilih posvečeno društveno delovanje. Kdor se nad osebnimi spodbidami ter se zaradi neveščinih mu oseb odteza sodelovanju za narodno stvar, je več ali manj sebičen, ne ži pri njemu se je bati, da se s časoma celó izneveri svojim dosedanjim načelom. Takih izgledov nam ne manjka med Slovenci. Le pomislite, kaj je bil Dežman, vitez prokletih grabelj, pred 20 leti in kaj je danes! In kaj ga je gnalo iz narodnega tabora? Osebnost mrzenje in kar se je iz njega rodilo: sebičnost.

Društvo potrebuje živih članov, delavnih in podpirajočih, rodoljubnih članov, kateri se ne brigajo toliko za osebe, kolikor za narod, zvestih, vstrajnih članov, kateri društvu ne obračajo herba, kedar jim ne gre vse po volji, ampak se znajo kot pravi, zreli svobodnjaci vdajati sklepom večine, — ker takega društva ni bilo, ni in ne bo, v katerem bi vsaka glava se svojo pametjo vladarila.

Posebno moramo obžalovati, da se nekateri nedvisni, sposobni možje odtežajo društvu vodenstvu in delovanju, možje v prvi vrsti za to poklicani, da bi pri vsaki priliki svoj glas povzdigovali za ljudske koristi in pravice, možje, katere je ljudstvo uže večkrat se svojim zaupanjem počastilo. — Kaj hočemo? privadili so se parlamentom in zato jim je v shodih prostega naroda vse preveč po domače. Taka je le, preustrojiti jih ne moremo in za to je najboljša, da se sami trdno oklenemo v društvu k vzajemnemu delovanju in da si po svojih močeh prizadevamo polagoma odpirati poti duševnemu in materialnemu razvoju svojega naroda.

V enakem zmislu bi tudi radi priporočali nekoliko živahnejše zanimanje za našo „Sočo“. Tudi ona potrebuje živih podpirateljev: sodelavcev, kateri nam pomagajo zbirati in sestavljati zanimivo in podučljivo gradivo in naročnikov, kateri marljivo berejo in širijo naš list, pa ga tudi redno plačujejo.

„Soča“ bi prav rada dobro spolnovala svojo lepo nalogo, a brez te dvojne podpore bi se morala kmalo posušiti. Po deželi poznamo toliko spretnih peres, v kojih mrgole lepe, blage ideje, pa se ne zga-nejo za naš list. Mari se boje, da se skrhajo za narod? Ali je pa tudi tu osebno mrzenje, v katero se spijajo? Kritikuje se povsod in kritikuje se ostro; a da bi kritikovalci sami kaj delali, Bog obvaruj! Nasvetov, prav dobrih, modrih nasvetov nam tudi ne manjka, obsipajo nas z njimi, nekateri celo strogo zahtevajo, v listu naj bo gradivo mnogovrstno, poročila naj prihajajo od vseh strani, ker naročnike jako veseli, ako beró sem ter tija dopise iz svojih krajev. Dobro, gospodje, prav dobro! Kedo nam naj jih pa pošilja taka raznovrstna poročila, če se inteligentne moči ne marajo ganiti? Najpametnejše bi bilo, se ve, da bi urednika, kedar je zaradi Vaše lenobe (ne zamerite!) v zadregah, obsenčeval S. Duh, da bi videl, kaj se povsod po deželi godi. Po tem bi Vam uže gotovo vstrezal. Tako pa si mora pomagati, kakor najboljša more.

Čudno, a resnično je, da večina naših dopisov z dežele prihaja iz žuljavih kmečkih in rokodelskih rok, med tem ko se inteligentnejše moči skrivajo vsaka za svoj grm. Enim je list brez barve, premalo odločen, drugim je preposveten ter še vedno sumljiv zaradi svoje preteklosti, še drugi se hudujejo, da se je „Soča“ preveč vdala klerikalnim uplivom in da diši po virhu in tako naštevajo naši razumnjaki v mestu in po deželi na cente izgovorov, samo da se odtežajo — delu. Komoditeta in nič nego komoditeta! In koliko bi lahko nam in sebi in stvari pomagali,

aliisque quam pluribus fide dignis militibus et clientibus circum Brodam sedentibus, qui omnes praesentes fuerunt circa fassionem illius ne quam, qui fer. II. post. dominicam Invocavit, vindelicet secunda die Martii, ibidem in Broda bohem. est in quator partes talliatus et partes illae sunt suspensae in valvis civitatis.“*)

Nihče ni izvedel, je li bil Zikmund res vzrok smrti Joštove; kajti Jan sam ni nič vedel, tedaj tudi in mogel ničesar povedati, a Istvan, katerega so v Horšovem Tynu tudi zasačili, bil je koj po zajetju s kolesom raztrgan, niti da bi ga bili sodniki v svojem srdu kaj več izprašali. Le toliko je znano, ko je Zikmund o smrti Joštovi, kakor tudi o poginu obeh njegovih otrovalcev izvedel, je malomarno rekel: „Prav so storili, da so oba usmrtili; a Jošt je tedaj mrtev? Nu, tedaj vže nikdo ne stoji nad mano in česko krono, nego Vaelav brez otrok.“

Se ve da takrat ni vedel, da stoji celi narod med njim in česko krono.

*) Mučen je v Českem Brodu v saboto pred nedeljo Invocavit pri naročnosti svetovalcev iz Kutne gore a Kraljevega Gradca, iz Kolina, Nimburka, Časlave, iz Kourima in mnogo grajščakov gospoda kralja, kakor tudi mnogo družih verjetnih viteзов in plemičev krog Broda stanujočih. ki so bili vsi nazoči pri obsodbi onega brezbožnika, ki je bil drugi dan po nedelji Invocavit, ali drugi dan Marcija, ondi v Brodu v štiri dele razdeljen in oni deli so bili razobešeni na mestnih vratih.

ako bi vsak izmed njih le vsake kvatre enkrat spočito peró v roko vzel in nam vsak v svojem „genru“ kak večji ali manjši sestavek poklonil, ali vsaj o zanimivih al važnejših dogodkih poročal. Ali bi se ne predramili, ka-li? Če hočete imeti bistro, krepko „Sočo“, naj ji bodo vsa spretna presa po deželi bistri krepki potoki; pa bo Soča „come il faut!“

Iz Gorice 18. okt. (Izv. dop.). (Doba mestnih započeti; — Nova šola; — Dr. Zindler; — javna biblioteka; — Slavec; — še kaj Amerikanskega.) V našem mestu je zdaj doba javnih započeti. Pri vsaki seji sklepa naš mestni zbor o novih napravah, ali pa potrjuje račune uže dovršenih. In vse te naprave so, če ne neobhodno potrebne, vsakakor jako koristne ter povzdigujejo mestni značaj prijazne Gorice. Krasen mestni vrt, lepo vredjen zelenjadni trg, elegantne kopelji, vpeljava pnevmatičnega sistema za izpraznenje greznice, vse to in še marsikaj drugega je uže dognano; tudi so se odprle nekateri nove ulice, da se je na dotičnih mestih olajšala komunikacija; nov farovž pred stolno cerkvijo bode kmalo dozidan in po tem tudi razširjen in poravnan prostor pred cerkvijo. Zdaj delajo novo obširno pokopališče v dolini med Gorico in Kronbergom, ker je dosedanje edina velika zavira, da se mesto nagleje ne širi proti kolodvoru. Novo pokopališče ho prav velikomestno vredjeno ter bo imelo prek obzidja okoli in okoli elegantno zidane družinske rakvi, se ve, da za bogatine. Pri razkopavanju je prišlo polno mrtvaških ostankov na površje, pravijo, da iz časov francoskih vojsk. Pokopališče mora biti do prihodnje pomladi končano. — Blizo kapucinskega samostana zida naš rojak g. Anton Bolko prav lepo poslopje, primerno uravnano za artiljerijsko kasarno, katero vzame mesto v najem, kakor slišimo, za letnih 3000 gl. — Z eno besedo, mesto se širi in lepotiči — tudi po krah in če se še s primernim tlakom v okom pride nadležnemu blatu oziroma prahu po mestnih ulicah ter hladnejša pitna voda napelje, po tem se bo smela Gorica po vsej pravici ponašati z naslovom: klimatični zdravstveni kraj. — Še ene naredbe mestnega zastopa moram tu omenjati, to je nove ljudske šole za obmestni občini Baronovišče (Rozental) in Staro Goro, kateri štejeti kakih 60 za solo sposobnih otrok. Tem otrokom je bila pot do mestnih šol pre dolga in za to so jih le prav neredno obiskovali. Pomisliti je tudi, da je večina prebivalcev v omenjenih občinah slovenske narodnosti, ko so mestne ljudske šole v Gorici čisto italijanske. Za to se po pravici zahteva, da mora znati učitelj nove šole dobro oba jezika. Da le ne bodo mestni očetje na-nj tako uplivali, kakor upliva tržaški magistrat na okoličanske učitelje, kajti po tem pridejo otroci slovenskih staršev iz dežja pod kap.

Včeraj je zapustil lepo Gorico dosednji ravnatelj tukajšnje gimnazije, Dr. Zindler, preselivši se v Gradec kot deželni šolski nadzornik za Stajersko; nadomestuje ga začasno prof. Fraport, pa menda nas ministerstvo kmalo osreči z novim, definitivnim ravnateljem. Ugiba se uže mnogo, kedo bode, a najbrže se zgodi kakor pri zadnjem imenovanju obeh ravnateljev tukajšnjih srednjih šol; ko je uradna Dunajčanka objavila imeni imenovancev, osupnila je celó deželni šolski svet v Trstu.

V poslopji goriškega gimnazija je še precej obširna javna biblioteka, katera obsega gotovo nad 10.000 knjig (del) raznega zadržaja ter dobiva nekoliko državne letne podpore. — To biblioteko je v poprejšnjih časih posebno šolska mladina prav marljivo obiskovala, — zdaj pa, kakor se nam pripoveduje, je

Nekaj o etiketi.

Po razpadu gerško-rimske kulture povzdignila se je bila Evropa še enkrat pred novejšim časom do visoke stopinje omike, s katere se je pa čez kratko precej nizko pogreznila v nevednost in praznoverstvo. Jaz imam tukaj v mislih XII. in XIII. stoletje, čas križarskih vojsk ter velikega boja med cerkvijo in državo, ko je ravno vsled tega gibanja duševno življenje po vsi Evropi jako živahno bilo. Iz Španije, kjer so bili novo naseljeni Arabi v kratkem času visoko omiko dosegli, in kjer so celo Židi (Maimonides 1135—1204) ves čas svojega obstanka največ za splošni napredek storili, — iz španskega polotoka razširila se je bila po smrti Avicenne († 1037) in Averroës-a († 1198) filozofija in poznanje Aristotela po vsej Evropi. Visoke šole in posamezni učenjaki poprijeli so se tega novega predmeta in v kratkem času začeli ste školaštika in njena nasprotnica mystika cvesti. Tukaj mora zadostovati, da samo imena glavnih nositeljev te filozofije navedem in tako čitatelje na obširno delalnost XII. in XIII. stoletja opomim: Peter Abailard (1079—1142), Bernard Klaravalski, Peter Lombardus, Alexander Halensis, Tomaž Akvinski, Bonaventura, Duns Scotus itd. Poleg teh imamo lepo število duševnih velikanov, ki so se s prirodoslovjem pečali in marsikatero koristno stvar iznašli, na katero so naši učenjaki še le pozno prišli. Komu neso znana imena: Albertus Magnus (1193—1280), Roger Bacon († 1284),

tudi v pičlo odločenih urah prav malo obiskovalcev. To ne daja naši šolski mladini posebno častilnega spričevala, in želeli je le, da bi gg. učitelji bolje izpodbujali k branji obče koristnih, znanstvenih in leposlovnih knjig. Res je, da morajo biti dijakom šolske knjige in šolski nauki prva in poglobljena stvar, a jako jim ugaja tudi branje drugih dobrih knjig, da se njih duh razvije in oblaži, da si vberejo misli, obrusijo jezik in vgladijo peró za lepe, logično sestavljene spise. Dijaki, naj so še tako marljivi, ostanejo v govoru in pisavi suhoparni, ako ne bero razum šolskih tudi druge knjige. — Res je, da imata zdaj gimnazij in realka vsak svojo posebno šolsko in tako tudi vsak svojo posebno učiteljsko biblioteko. A zaradi tega dijaki nič več — mariveč mnogo manj beró, kakor nekdanj; tudi je to nepotrebna komplikacija, katera mnogo stane in malo koristi. Zakaj ne bi bila za vse ena sama skupna, obširna biblioteka, izročena sposobnemu in samo za to imenovanemu in plačenemu kustosu? Nekateri knjige, koje dijaki radi in za potrebo beró, naj bi se nahajale v dvojnih iztisih. Biblioteka naj bi bila navadno po dve ali tri ure, ob sredah in sobotah tudi dalje časa odprta in ne kakor zdaj eno samo uro na dan. Komaj se človek vsede in v knjigo zamisli, pa jo uže mora pustiti. Za javno biblioteko je to pač skop horarij!

Slavčev odbor se je v včerajšnji seji ustanovil; gospod prof. Šantelj je prevzel začasno predsedništvo in sicer do prihodnjega občnega zbora, kateri bode na somenj Sv. Andreja dne 3. decembra t. l.; za podpredsednika je izbran v. č. gosp. Dr. Gabrijel v. č. č. za prevodjo gosp. Anton Hribar, za denarničarja gosp. Andrej Jeglič in za tajnika g. kaplan Fr. Vidic. — Društvo šteje sicer lepo število društvenikov, pri vsem tem pa ne stoji na prav trdnih nogah, ker so njegove denarstvene zadeve preslabo vrejene. Zato je sklenil odbor vvesti v tem oziru neko preuravnavo priporočivši svojim poverjenikom, da se kolikor mogoče potrudijo, potirjati društvene dohodke. Je uže taka, da brez denara ne mara nobena stvar prav iz pod rok!

H koncu še nekaj o ameriških agentih. Javni organi naše in italijanske vlade si zadnje čase vrolo prizadevajo, da bi zatrli homatije sleparskih agentov, koji lové nevedno ljudstvo in je pregovarjajo za preselitev v južno Ameriko. V našem listu popisane agenta v Campofornio je djala Videmska prefektura v zapor in mu vse zapisnike pobrala, vpisane avstrijske družine je pa naznanila našim političnim oblastnikom, katere zdaj stvar bolj natančno preiskujejo. Slišimo, da hočejo posebno proti agentom in njihovim pomagačem, kateri molzejo iz kmečkih žepov krvavo zaslužene novce, prav strogo postopati. Prav tako!

Iz Gorice, 24. okt. (Izv. dop.). (Pomanjkanje duhovnikov; — pseudo-zdravnik; — solkanska čitalnica in goriska; — oderuštvo; — živila konkurencija!) Kakor po drugih škofijah, je tudi v naši začelo pomanjkavati duhovnikov. Naše semenišče bi lahko sprejelo 110 duhovskih odgojencev, a letos jih prehranjuje samo 37 in ti spadajo pod tri škofije: Gorisko, Tržaško in Krško. Drugi šolski zavodi imajo tudi vedno manjše število dijakov. Zdi se mi, da je tega slabega šolskega stanja krivo občno pomanjkanje novcev — slabe materialne razmere. —

Te dni pride v gorisko vojaško bolnišnico nepoznan gospod ter se predstavi za bivšega zdravnika Dr. Horvata 52. peš polka in zahteva govoriti z voj. zdravnikom, kateri pa je ravno tedaj imel opravke pri svojih bolnikih. Zato veli prositi g. Horvata, naj

ga blagovoli v njegovi sobi počakati. Ko se po dovršenem delu vrne, v svoje začudenje ne najde več dr. Horvata, a pač pa zapazi, da mu je zinanjkala škatlja, v kateri je hranil svoje kirurške priprave. Posrečilo se mu je drugega dne poizvedeti, da je njegova škatlja zastavljena v gostilni pri Marcinu in da je bil omenjeni pseudo-zdravnik, le navaden prebrisnat. —

Solkanska čitalnica je ena naj prvih na Gorškem, katera je mnogo storila za narodni razvitek. Ustanovnik jej je bil z drugimi rodoljubi pred 10 leti bivši urednik „Soče“, g. V. Dolenc. Praznovala bode v prihodnjem mesecu svoj desetletni obstanek slovesno z igro, deklamacijo, petjem in plesom. Voščimo jej najboljši uspeh i na dalje, da se bode smel Solkan v istini imenovati „ključ“ Slovenije, kakor ga je ranjki Dr. Lavrič najrajše imenoval; Solkan bil mu je posebno priljubljen kraj in blagi mož je bil srečen, ko je hodil s knjigo v roki podučevati svoje učenke v dramatik in deklamatoriki.

Kaj pa naša čitalnica? Govorica je bila, da napravi v oktobru besedo za pogorele Ročinjce, a oktober gre h kraju in kakor se mi zdi, bila je ona govorica le navadna — čenčarija. Bližajo se dolgi pozimski večeri; ali bi ne bilo primerno, da bi se zopet oživila naša čitalnica, ter če ne drugega vsaj kakor zanimiva predavanja osnovala? Čitalnični udje uže mrmrajo treba se lotiti dela ter vstreti; — nezadovolježenem. —

Po Gorškem imamo tudi mnogo brezvestnih oderuhov in več taci je nekda pri Kanalu.

Pred dvema leti si je izposodil nek kmet iz S. od enega teh brezvestnežev 18 gl. Mož, kakor pravi, je omenjeno svoto po malem, a vselej pri kozarcu vina izplačal. Oni, ki mu je denar posodil pa taj, da bi bil kaj prejel in zahteva, naj mu dokaže, da ga je v resnici plačal, drugače ga hoče tožiti. In glejte, zvit buča jo je tako daleč spravila, da mora dolžnik namesto 18 gl. sedaj s sodniškimi in odvetniškimi stroški vred, plačati nič manj nego 96 gl. Kdor pride takim pijavkam v kremplje, je uže zgubljen, in ravno na Kanalskem ima oderuštvo posebno bogato žetev.

Živila konkurencija! Kakošen krik, kako protivnost je o svojem času vzbudila mej gorškimi hišnimi gospodarji osnova društva za čiščenje stranišč po pnevmatičnem sistemu (z mašino). Zdal se je vse pleglo in zraven prvega društva, kateremu se ni posrečilo doseči izključljiv privilegij za to započetje, omislil si je uže drug započetak, kmet Culot iz S. Roka, stroj zložen po enakem sistemu in hoče te dni začeti uže dovoljeno obrtovanje. Toda, ker je njegov stroj, vkupljen v Knausovi mašinski tvornici na Dunaji, nekoliko drugače zložen, nego stroji prvega društva Covacig et comp., ki so bili vkupljeni v Vidmu, za to mora danes prestajati uže drugo preskušnjo v tukajšnji glavni kasarni pred magistratno komisijo. — Upamo, da jo gotovo prestane in da se ne bodo delale nadaljne zavire pogumnemu kmečkemu započetniku, kateri se ni ustrašil velikih stroškov za nakup dragega pnevmatičnega stroja in za napravo potrebnih velikih greznic, kder se bodo fekalne materije odkladale, ter ponuja hišnim gospodarjem, akopram mu ni dovoljeno nikakoršno polajšanje, veliko ugodnejše pogoje za čiščenje njihovih stranišč nego nasprotno društvo, katero dobiva zastoj materije vseh občinskih javnih poslopij (bolnišnic, šol, vojašnic i. dr.), in vsak dan 100 veder vode, zraven tega je pa tudi za dvajset let oproščeno vseh mestnih davščin. Pri takih razmerah je težko vzdrževati konkurencijo in vendar slišimo, da se snuje uže tretje društvo, katero

na Nemškem. Znano je iz zgodovine, da je nosil ta cesar jako različno sestavljeno, bogato pozlačeno ter s trakovi, frazami in zvončki okinčano obleko. V njegovej ceremonijski knjigi se bere, da je za Bogom cesar edini gospodar vse zemlje, kateri ukazuje in zapoveduje brezpogojno, ter da se morajo pred njim vsi ljudje v prah vreči.

Vsled takih nazorov so morali v srednjem veku prebivalci premaganih mest, če so se na milost in nemilost podali, gologlavi in bosonogi v samih srajcah z vrvjo okoli vratu, ali pa tako, da jim je meč z vrata visel, pred kronanega premagalca priti in ga za svoje življenje prositi. Taka se je zgodila Milanežem pod Friderikom I., taka Genžanom za časa Karola V. — Temu podobne so ceremonije, ki so bile v cerkvi navadne, kedar so kacega izobčence zopet v družino katoličanov sprejemali. Po dolgem trkanji odprli so izobčencu zopet cerkvena vrata in oni duhoven, ki je bil za sprejemanje pooblaščen, položil je spokorniku verv okoli vrata ter ga vlekel v cerkev, vedno se šibo po hrbtu udarjaje ga.

Tudi v novem svetu so našli Evropejci jako razvito etiketo. V Mejiki je bil azteški kralj podoba in namestnik božji na zemlji. Njegovi sandali so bili iz čistega zlata, njegovi zapestniki iz dragega kamenja, smaragd mu je visel od spodnjih ustnic in okoli vrata je nosil zlato verigo nadelano z dragim kamenjem. Vsako oblačilo je oblekel le enkrat in tudi posodo, iz katere je enkrat jedel, so potem drugim darovali.

hoče v Gorici isto obrtnijo opravljati. Iz tega sklepa lahko, koliko dobička bi bilo imelo eno samo društvo, ako bi bilo ohranilo zraven protékcije mestnega zastopa — tudi privilegij.

Iz Tolminskega, dne 29. oktobra. (Izv. dop.) Zadnje Soče dne 19. t. m. nismo prejeli. Gotovo ji je pot zaprl državni pravdnik v Sočko dolino in druge kraje. Nam na deželi ni to po volji, ker Sočo radi beremo, posebno pa kmetje jo težko pogrešajo v tem važnem času, ker radi čitajo poročila iz bojišča, kjer se osoda slavlanskih bratov odločuje. Glejte torej, da se to ne ponovi.* Jaz vem, da se v teh resnih časih ne sme pretresovati posebno vladnih naredeb in ukazov gledé šol; pišite mirno in objektivno o tem, skerb in dolžnost izobraženih rodoljubov je potem, da to, kar vi izpregovoriti ne smete, ljudstvu na drobno razložijo. Ti naj mu potem razlagajo delokrog pravice in dolžnosti krajnega, okrajnega in deželnega šolskega sveta. Naprej ne smem!

Že večkrat ste v Soči omenili, da je g. Budau prav delaven, zmožen in pravičen sodnik. Dovolite mi, da nekoliko več o njem spregovorim. Od kar on pri nas sodnijski posel opravlja, je vse na boljšem. Delo gre od rok in ne zaostaja kakor poprejšnja leta, ker vsi uradniki morajo točno spolnovati njim naložene dolžnosti, — sedeti morajo zdaj celih 7 ur v uradnji in ne drugod. Poprej je moral imeti kmet skoro vselej mošnjo v rokah, da je odškodoval (!) gospode za svete, prepise in druga postranska dela, zdaj le redkokrat segne v žep v ta namen. Kmetje zapomnite si: noben uradnik nema pravice za svoja opravila v uradu tirjati plačila, tudi daril ne sme sprejemati, ker to mu kazenske postave ostro prepovedujejo. Če takega uradnika zatožite, zgubi svojo službo in bode moral potem brezplačno podučevati in prepisavati — v Gradiški. Naš g. sodnik pozna slabo materialno stanje in nevednost našega ljudstva, za to mu gre na roko, kolikor more. Njegova največja skrb je, da poravnava dela med strankami, in da s tem konec stori pravdi. Zato smo mu prav hvaležni. S tem kmetje prihranijo čas in denar in jeza in sovraštvo se ne razširjata. Pameten sodnik more veliko poravnava med strankami skleniti, če jim natanjko razloži njih razmere, pojasni postave in s črnimi a resničnimi barvami naslika nasledke dolgo let trajajočih pravd. Kmetje tožijo o slabih letih zaradi toče in suše, tega pa ne vedó, da pravde pomnožujejo skoro naj bolj siromaštvo. Naj se le pomisli, koliko izdajajo tožbavci za vožnjo, za jed in pijačo, za kolke, za advokate in za komisije. Vodi ljudstvo: bolje je suha glihengra (poravnava) kot mastna sentenca (razsodba). Prav veselilo bi nas, če bi nam kdo podal statističen pregled o teh stvareh. Tega

* V šte. 243. „Slov. Naroda“ berete lahko, da je bila zadnja številka „Učiteljskega prijatelja“ v Marburgu konfiakovana zaradi članka, kateri je bil malo dni poprej v dveh drugih v Avstriji izhajajočih listih priobčen. Duo si faciunt idem non est idem. Žalibog so tiskovne zadeve tako uravnane, da ne vemo, kje začenja in kje neha tiskovna svoboda. Vsak državni pravdnik se menda ravna po svojih načelih, katerih pa urednik ne more poznati. Tako smo tudi smeli za časa poprejšnjega državnega pravdnika list izpustivši zaplenjen članek še enkrat izdavat, kakor ste gotovo tudi večkrat videli „Novice“, „Politik“ in druge liste z enim ali več praznimi predali izhajati. Toda kar smo smeli poprej in kar smejo drugod še dan danes — to zabranjuje g. državni pravdnik v Gorici.

Verjemite nam, gospodine dopienik, pri takih razmerah je ubogemu uredniku prav težko „Mensch sein“.

Op. Ured.

Rajmund Lull! In ravno v tem času je tudi pesništvo svojo prvo svetno dobo doseglo. Na južnem Francoskem so peli trubadurji (1090—1290), na Nemškem tako imenovani Minnesänger in dvorski epiki. Na severnem Francoskem so se razve s filozofijo posebno s pesništvom ukvarjali, poleg pravega tudi lepo gojili, in celo vališko ali kymriško pesništvo Bardov nij nikoli bolj cvetelo, kakor v letih 1194—1240.

Iz te splošne omike padla je Evropa v naslednjem XIV. in XV. stoletji nazaj v mračnjastvo in surovost. Vednost nij bila več splošna, nego le izjema pri posameznih bristrejih glavah. Naravno je torej, da se je začel omikani stan od neomikanega vedno bolj ločevati. Se bolj se je to zgodilo po oživljenji klasicizma v XV. stoletji in okoli srede XVI. že nahajamo naslov „gospod“ kot častni pridevek. V tem času je bilo tudi, ko se je po evropskih dvorih etiketa izobrazila, ta najviša stopinja človeške ničemurnosti, ki naj bi po mogočnosti pripomogla utrditi mnenje, da so kronane glave viša, nadzemeljska bitija.

Vendar moramo začetek etikete že globoko v starem veku iskati. Kakor je vsakemu izmed nas znano, kako robsko se morajo prvi dostojanstveniki pred sedanjimi orijentaliskimi vladarji obnašati, tako nahajamo tudi v starem veku prve sledi etikete pri asirsko-babilonskih kraljih. Od teh so jo podedovali perzijski kralji, potem Aleksander Veliki, Sassanidi, Dioklecijan in potem vsi byzantinski cesarji. Byzantinsko ceremonijalnost je upeljal Otto III. v Italiji in

Kdorkoli je pred njega stopil, moral je biti bosonog in v slab plašč zaviti. Vsak je moral pred njim oči povesiti, nihče mu nij smel hrbta obrniti.

Podobni običaji so vladali na peruvanskem dvoru. Tu je bil Inka sin solca in namestnik božanstva na zemlji. Njegova obleka je prekrasna iz najfineje Vikuna-volne, se zlatom in dragimi kameni okinčana. Obleče jo samo enkrat, potem jo sežgó. Okoli čela je nosil Inka baržunasto mrežo z dvema stoječima peresoma ptica Koraqueque. Nihče drugi nij smel pod smrtno kaznijo takih peres nositi, niti tega ptica ujeti ali umoriti. Vsak Inka je dobil pri svojem nastopu vlade dve novi peresi. Če je kdo izmed nosačev, kateri so Inko na njegovem potovanji nosili, ne- previdoma padel, moral je za to umreti. Nihče nij smel vladarju v obraz gledati. Tudi najponosnej Inka plemenitaš smel se je pred njim le bosonog in z malo butaro na rami prikazati.

Toda take šege neso veliko uplivate na razvitek etikete po evropskih dvorih. Kot pravega ustanovitelja te etikete imenujejo nekteri Filipa Dobrega, vojvodo Burgundskega (1419—1467). Pa gotovo je, da je etiketa se le na španskem in potem na francoskem dvoru prava tla našla in se do največjih smešnosti razvila. Po pravici smemo Filipa II. (1558—1598), kralja Španskega, kot pravega začetnika moderne etikete imenovati. (Dalje prih.)

delovanja in mišljenja našega sodnika advokati in zakonni pisarji z rudečimi nosovi ne čislajo prav, ker to jim skrčuje dohodke. Ker sem že pri teh zakonnih pisarjih, moram reči, da so ti prava kuga za naše ljudstvo. Takih se najde povsod dovolj v Tolminu in po vaseh. Oni šuntajo kmeta, naj se ne uda, ampak naj se toži, ker po tožbeni poti več udobi; nič ni mar tem ljudem, če tudi gre posestvo za posestvom na boben, da se le njih želodci polnijo. Tem bi moral g. sodnik prav gorko na perste potipati, in pošteni posestniki bi morali svariti ljudstvo pred temi nevarnimi kruhoborci. — V preteklem času so izdelavali uradniki zapise o merliču in inventarje; te komisije je moral dedič drago plačati; naj samo to omenim, da si je nek kancelist pri teh poslih v dveh dnevih zaslužil čez 40 gl. To je lep in lehak zaslužek! Kdaj spraviš ti ubogi kmetič 40 gl. skupaj? G. sodnik je sprevidel, da te komisije proučujejo prevelike stroške kmetu in za to je naročil izvedenim možem po vaseh, da naj oni te posle opravljajo, kar zdaj prav malo velja.

Tudi sledeče je uredil g. sodnik prav dobro. Oče je imenoval v svoji oporoki svojega sina za dediča in naložil mu je, da mora izplačati vsakemu svojih bratov in sester dedinske dele. Sodnija je prisodila dediču vso zapuščino in ni gledala na to, da bi zavarovala dedinske dele maloletnim otrokom. Zgodilo se je pogostoma, da je zapravil dedič vse premoženje, in tako so zgubili maloletni bratje in sestre svoje dele. To je zdaj drugače. Vsak dedič mora zavarovati svojim bratom in sestram njih dedinske dele s tem, da jim daje v zastavo pravico do posesa svojega nepremakljivega premoženja. S tem so se precej dobro zavarovani maloletni. To se ve, da bi bilo bolje, če bi imeli zemljiške knjige že dovršene, ker pa teh nemamo, je zgorej omenjeni način edini, po katerem se morejo maloletni izogniti škodi. Varhi maloletnih otrok niso poprej več let polagali računov o dohodkih in stroških sirotinskega premoženja. Nasledek tega so bile velike zmote in drage tožbe. Zdaj jih morajo redno napravljati. Iz vsega tega se vidi, da skrbi g. sodnik na lep in dostojen način za čast, premoženje in pravice našega ljudstva, zato je slava in hvala njemu.

Sliši se govorica, da želi g. Budau nas zapustiti in se preseliti v lepo Gorico ali bližnji Kormin. Če bi se to uresničilo, bi nas to močno žalilo; — tudi ni primerno, da se uradniki pogostoma prestavljajo. Naj ostane še več časa pri nas, da obdrži in ustanovi strogo disciplino v uradu in da pripomore k temu, da se pravna zavest utelesi pri našem ljudstvu.

Ko bi jaz vedel, da vas zanima zvedeti, kako se glavari in kako se simpatizuje s Turki v Tolminu, bi vam zopet poslal kratek dopis. V tem bi pred vami defilirali Muktar, Osman in Sulejman paša z Mamudom na čelu.*)

Iz Trsta, 11. oktobra. (Izv. dop.) (Zopet burja. — Turki oficir. — Samomori. — Umor — Copernice. — Caffè chantant. — Sivi.) Zadnjič sem vam pisal, da nam je burja poslala uže prvi pozdrav; a danes vam morem poročati uže o drugem, še srčnejšem pozdravu. Saboto, nedeljo in ponedeljek bila je taka burja, da je odnesla več dimnikov, več ljudi vrgla in poskodovala; brodi v luki so skakali, kakor orehove lupine, dva Lloydova parobroda sta močno trčnila druga na drugega, vsled česar je bil en brod, menda „Venus“ nekoliko poškodovan; parobrodi in drugi brodi niso mogli dohajati in odhajati in dva manjša broda, ki sta hotela v Trst priti, zgubila sta vso „armaturo“ ter so jim morali na pomoč hiteti tukajšnji c. kr. piloti, da so ju s parnikom potegnili v luko. Kaj bo še le, če uže zdaj ta presneta burja tako razsaja! Kar je lani zamudila, hoče menda letos nadomestiti. Lepa hvala za tako skrupuloznost. O Kras, kdaj boš pokrtil svoja naga rebra! Dokler bodo inšpektorji v kancelijah pogozdovali, gotovo ne. Koperski in Gradiški grad naj bi se prodala, pa za one visokošolce sezidal ceneji grad v sredi najpustejšega Krasa; tam naj pogozdujejo v potu svojega obraza — in Kras bo v 50 letih postal pravi kras. Še mnogo pametnejših predlogov bi imel za pogozdenje Krasa po prav nizki ceni. A pametni nasveti, katerih izvršitev malo stane, ne dopadajo visokim gospodom.

Te dni je došlo par turških oficirjev iz Carigrada, videl sem samo enega, rojenega Poljaka, kateri je pravil, da so mu šle v pete vse simpatije za Turka, ker tacega nereda, kakor je v turški vojni, ni mogoče popisati; še celo oficirji morajo stradati po več dni; rekel je, da v turški armadi ni obstanke za drugega, nego samo za turške s... Kako bi jaz privoščil vročim Madjarom, da se grejo malo hladiti na Turško, kakor oni Poljak, ki je zdaj „gründlich kurirt“.

Oni teden je odpotoval tuk. italijanski podkonzul pl. Sartori, sin bogate tuk. rodbine, komaj v 30. letu, na Dunaj. Komaj dojde v hotel in v sobo, ko vzame revolver in se ustrelil v srce, da precej ostane mrtev. Uzroka ni mogoče vedeti. Denara imel je dosti in sploh živel je v srečnih razmerah. Morda je to sopet kak ameriški duel. — Nek mlad agent iz Ceskega, Černak, ustrelil se je te dni blizu Servole. Neka šivilja pa

*) Vaši dopisi so nam vselej prav ljubi. Zmerno in resnično, včasih pa tudi lahko urežate; nič ne de, kadar vtigne v vaših jarnih zaedah koristiti. Opaška Ured.

se je hotela umoriti z ogljenim gazom; prinesla je v sobico malo posodo tlečega oglja in se vlegla; a slučajno jo je nekdo iskal ter rešil smrti; ker je bila uže blizu mrtva so jo prenesli v bolnišnico. Samomor je znamenje časa.

V nedeljo je nek kočijaž, ki je živel v nemiru s se svojo taščo, prišel po dolgem času sopet k tašči, pri kateri je poprej prebival; ker pa so bila vrata zaprta in mu nij hotela tašča precej odpreti, vlomil je vrata, skočil na taščo in jo z folčem večkrat smrtno ranil; po tem pa je zopet šel k svojim konjem. Rečica je umrla in policija odpeljala kočijaža v zapor. Kam pripelje strast človeka brez morale!

V tržaški okolici nekatere ženice še zmerom verujejo na copernice. Te dni je tožila ena žena drugo staro revo, da nje kravo „zacoprata“, da nima več mleka; najela je družega coprnika, da bo „zgovarjal“ ter copernijo s copernijo „panal“. To vse je bilo pa oni revici, katero so sosedje grdo gledali, vendar preveč in tožila je obrekovalko pri sodniji, katera lode torej razsodila o coperniji — v 19. stoletji! Tukaj se vidi, kako potrebna je šola.

Morda ste uže slišali o onih kavarnah v Parizu, ki se zovejo „café chantant“. V takih kavarnah se navadno ženske lehkega „kalibra“ producirajo z umazaniam petjem, ki ima namen dražiti živce „blaziranim“ ali otrpnelim ljudem. Te café chantant znašili so lehkoživi Parižani in ker ničev svet rad posnema vse slabe lastnosti Francozov, pa se ne zmeni tudi za dobre lastnosti tega naroda, so te pevke kavarne“ jeli posnemati tudi drugod; na Dunaji itd. V Trstu, Via Torrente po naše „na potoku“ (tako so še nedavno imenovali ta del mesta) delajo zdaj velikansko „barako.“ Vsak poprašuje: „kaj bodo nek kazali tukaj?“ Tudi jaz sem bil radoveden in zvedel sem, da bo tam notri „café chantant“. Srečni Trst! Zmerom bolj bližja se Parizu! Nous avons de grisettes et aussi de juifs, qui les font danser, car l'argent c'est notre premiere culture.

Zadnjič sem vam popisal, kaj vse ponuja Trst polnim žepom; danes naj še dostavim, da se bode v kratkem tukaj produciral prvi goslar na svetu Sivi in z njim še 2 drugi celebriteti. Sivi je bil 12 let v Ameriki in Aziji, kder je žel lavorike in denarje in se je še le zdaj vrnil.

Politični pregled.

Državni zbor na Dunaji je dognal razprave o postavi zarad davka za žganja. Nekateri poslanci so predlagali, naj se znižajo od vlade nastavljene cene. Pri glasovanji so pa obveljali vladni predlogi in sicer samo s pomočjo sedmih ministerjalnih glasov.

Poslanec Hamerpurgstall in 15 tovaršev so podali predlog, da se izroči vprašanje zastran prenarredbe domovinske postave v razpravo posebnemu odseku.

Grof Coronini je predlagal, naj se prenarredi pravilni red zarad postopanja pri interpelacijah. Predlog je bil soglasno sprejet.

Včeraj je vlada predložila zboru državni proračun za t. 1878, kateri razkazuje 17 milijonov goldinarjev nepokritega premanjkljega manj od letošnjega. Minister računa, da se bo mogel l. 1880 ves premanjkljaj pokriti.

Trgovsko ministerstvo je izdelalo obširen načrt novega obrtniškega reda in ga izroči v kratkem državnemu zboru v razpravo.

Minister Stremajer je v Krškem, ko se je slovesno odpiralo novo šolsko poslopje, govoril te jako pomenljive besede:

„Zoper materin jezik vlada nij nikoli bila, ali državni interes terja naravnost, da se goji nemški jezik v interesu avstrijske skupne države. Učitelji na teh šolah bodo iz učencev dobre Avstrijce odgojili, ali tudi slovenski jezik se bode v tej šoli gojil, ker bi se slovenski učenec osamelega čutil, ko ne bi slišal glasov svojega materinega jezika.“

Radi bi o teh besedah, katere nam prav globoko v srce segajo, svoje misli razvili; a plaši nas zadnja konfiskacija in za to pripuščamo čast. čitateljem, naj si stvar sami razmišljujejo. Žalostno je zares, da nas stiska tiskovna svoboda v tako tesne meje.

Če hi bodo imeli volitve za deželni zbor novembra ali decembra meseca. Iz Prage se poroča, da je veliko upanja, da se česke stranke pomirijo in zložijo v eno samo narodno stranko. Da bi se le res in to uže pred volitvami!

Ogerska zlata renta ni imela uspeha, kar dokazuje, da je ogerski kredit zvnaj države

popolnem oslabil. — Ogri kažejo pri vsaki priliki, kako malo srca in zvestobe imajo do države, h kateri pripadajo. Poslanec Helfy je dejal te dni v državnem zboru: „Trenotek za revolucijo ni še prišel, a prišel bi tačas, ko bi avstrijsko-ogerska armada na strani ruske zoper Turka operirala.“ To je gotovo dovolj nesramno“, opazuje Sl. N.; „in ogerski ministri niso zavrnil tega Helfy-ja. Madjari se pri Vilagošu niso nič naučili, hote še jednega.“

Sovražniki Slovanstva priganjajo zopet Anglijo in Avstrijo, naj bi za mir posredovali. Tudi o Turčiji se sliši, da bi prav rada sprejela častni mir — kojega tem silnejše potrebuje, ker so državne denarnice tako posušene, da premanjkuje denara celó za vsakdanje stroške. Toda, kakor se Polit. Corr. iz Petersburga piše, ne mara Rusija za zdaj o miru še nič slišati in tudi o premirju ne. Kedar bode ruska vojska definitivno zasela Bulgarijo, oziroma, kedar bode ali vojska Osmanova ali Sulejmanova tepena in razpršena, pride čas za iskanje garancij za zboljšanje položaja kristjanov. Prej ni na nobeno premirje misliti.

Najvažnejši politični dogodek, o katerem imamo danes poročati, je izid volitev na Francoskem. Zmagali so republikanci, pa vendar ne tako sijajno, kakor je prorokoval Gambetta, ko je dejal, da namesto 363 republikancev prejšnje zbornice, jih bode zdaj 400 izvoljenih; mariveč so republikanci zgubili nekoliko sedežev. Francoška zbornica bode imela 320 republikanskih in 210 raznih konservativnih poslancev, mej zadnjimi je, kolikor je do zdaj uže znano, 99 bonapartistov, 45 monarhistev, 44 legitimistov in 11 orleanistov. — Volitve so se vršile v lepem redu, deležitev je bila izredno velika.

Po končanih volitvah vlada na Francoskem nenavadna razburjenost. Republikanci niso med seboj nič kaj edini, pa tudi Mac-Mahon in njegovi državniki ne vedo prav, kaj bi in kaj ne bi. — N. F. P. se telegrafuje iz Pariza, da je maršal svojim prijateljem razodel, da se misli odpovedati predsedništvu.

Iz trdnjave Metz-a poročajo, da je nemška vlada tamošnjo posadko pomnožila, ker se boji prekucij na Francoskem, državnega udara Mac-Mahonovega in vsled tega vojne.

Italijanski vojni minister je nekda ukazal, da se imajo kakor hitro mogoče dognati utrjevalna dela pri Fenestrelli. V ta namen se je v četrtek predpret. tedna en ženijski kapitan s 150 moži podal na mesto, da izpolni ministrov ukaz. Tudi glavno mesto Rim se kaj naglo utrjuje. Kaj pomenja vse to? Na to uprašanje bi se dalo menda v enakem zmislu odgovoriti, kakor na ono drugo: Kaj pomenja nemško-italijanska zveza, o kateri se vest če dalje bolj potrjuje?

Predsednik italijanskega parlamenta Crispi se je mudil na svojem potovanji tudi na Dunaji in v Peštu; na obeh krajih je bil prav odlično sprejet in je imel daljše pogovore z našimi državniki. Crispi nema, kakor pravijo, diplomatske naloge, mariveč potuje večinoma v ta namen, da se bo znal orijentovati, kedar postane minister zvnanjih opravil, za katero mesto je nekda odločen. Pogovarjaje se z ogerskimi državniki je Crispi nekda branil orijentalno politiko ital. vlade sumničnja, da bi se ona potezala za Rusijo, enako je tudi odločno ugovarjal očitaniu, da se hoče Italija na škodo Avstrije razširiti; rekel je, da so vse dotične govorice prazne.

Italijanski vnani minister je v imenu italijanskega kralja čestital in pohvalno priznal črnogorskemu knezu, da je velikodušno ravnal s turškimi ujetniki in turškim prebivalstvom osvojenih hercegovinskih krajev.

Pruski zbor je bil odprt 21. t. m. — Prestolni govor je bral minister Kamphausen; povedal je, da so bili finančni uspehi leta 1876 nad vse pričakovanje ugodni, da se utegnejo pa bremena v prihodnje pomnožiti.

(Dalje v prilogi.)

Razne vesti.

Konfiskovana je bila zadnja številka „Soče“ zaradi dopisa iz Ljubljane o šolskih zadevah. Nam se je zdel članek tako nedolžen, da nismo imeli najmanjše slutnje, da bi vtegnil zaplenjen biti. Da p. n. naročnike vsaj nekoliko odškodujemo, dodali smo današnji številki, katera obsega razun zaplenjenega dopisa vse gradivo poprejšnje, pol pole priloge.

„Slovenski Narod“ je bil pret. saboto konfisciran in sicer zaradi male novice mej „domaćimi stvarmi“, ki je pripovedovala, kako slovanosovražno uči Ljubljanski nemški profesor—ch občno zgodovino.

Cesarski dar. — Nj. V. presv. Cesar je podaril 2000 gold. za razširjenje ženske bolnišnice v Gorici.

Policiji bi priporočali malo več pozora na sprehajališčih proti kolodvoru; kajti uže parkrat so se tam na večer zgodile tatvine in ona sprehajališča postajajo večernim šetalcem nevarna vsled predrznih potepinov!

Pomiloščenje. Cesar je z Najvišim sklepom od 13. t. m. pomiloštil Antona Bolka, imenovanega Kravos, od Slokarjev pri Lokavcu, kateri je bil 6. junija t. l. pred porotniki na smrt obsojen, ker je svojo ženo umoril. Vsled tega ga je obsodila c. k. najvišja sodnija na 12 let težke ječe, poostrene z osamljenjem v temnici 1. dan februarja vsakega leta.

V Ogleju je odprta nova telegrafična postaja.

Imenovanje. — Gosp. minister za pravosodje je imenoval gosp. Avgusta Jakopiča za sodn. adjunkta v Pulji, gosp. Teodorja Doljaka za sodn. adjunkta v Ajdovščini in gosp. Franca Ciana za sodn. adjunkta v Lošinu.

† **Andrej Jug**, vikar v Lokavcu, je na večer 22. t. m. po kratki bolezni v Gospodu zaspal. Rojen je bil v Volčah 7. dec. 1831, v mašnika posvečen 28. avg. 1859. Naj v miru počiva!

Duhovske spremembe. — Č. g. Janez Dugulin, kaplan v Tolminu, gre za vikarja v Obloke, č. g. Mihael Vuga, sem. duh. za kaplana v Tolmin.

Nova železnična zveza. — Trgovska in obrtnijska zbornica v Gorici nam je poslala sledeč razglas: Kakor je znano, prišla je letos železnica Jassy-Ungheny v direktno zvezo z rusko črto Kornestič—Kiženev in po njej se prevažajo osebe, zaboji in blago, toda zadnje po nekoliko povikšani ceni.

Kedar se pošilja po tej železnici blago, namenjeno iz Avstro-Ogerskih dežel skozi Rumunijo na Rusko, to je skozi Sučavo, mora se v voznem listu razločno omeniti, da gre blago po transitu na Rusko in treba to tudi po dotičnem spediterju v Ilzkany-Sučavi naznaniti Rumunskemu colnemu uradu ter zahtevati transitno boleto, ker drugače bi se morala plačati v Jassy-u rumunska vvoznina. To se daje vsem trgovcem na znanje.

Razglas in načrt pogodbe zastran preskrbljevanja blaga, potrebnega za vojaško obleko in opravo, katero se oddaja po potu splošne konkurence, sta razgrnjena v uradu Goriške trgovske in obrtnijske zbornice v pregled komur koli se želi deležiti.

Ubit je bil po lastni neprevidnosti pri balincajnji minolo nedeljo neki nedavno v Gorico došli čevljar iz Mirna. Mož je bil radoveden, tekkel je za svojo kroglo, da bi se prepričal, ali ima, kakor pravijo „punt“, a ko se pripogne, prileti mu od drugega igralca krogla v glavo ter ga zadene tako nesrečno v sence, da je po malih urah dušo zdihtnil.

V goriškem semenišči se je pričel teden večeraj poduk se slovesno sveto mašo.

Klobuk za stotak. — Neki kmet iz Krojne unkraj Soče je prodal svoje voli in potegnili za nje mej desetaki tudi en stotak, katerega je ložil mož, ker je burja pihala, na travo pod kamen; desetake pa v zrak moleč pregledava ali niso „fovš“. Pa glej! nesrečna burja popihne, odnese mu klobuk in stotak iz pod kamna; a kdo bi verjel? mož leti za klobukom mej tem, ko mu je burja stotak odnesla, s katerim bi si bil lahko 50 novih klobukov kupil. Pa ljudje tožijo, da so slabi časi?

Tatvina. — V noči od 12. do 13. t. m. je nekdo stegnil zlobne prste po zlatanini, 70 gl. vredni, pri kmetu J. K. v Goranjam Cerovem. Policija je tatu zasačila ravno ko je bil na potu, da bi potegnili od kupca pogojeno ceno. Zločinec je nekda dobro izšolan v svojem rokodelstvu in je za to uže večkrat užival v Gradišči prosto hrano in stanovanje.

V noči od 13. do 14. t. m. so nepoznani tatovi vlomili v klet krčmarja J. V. na Malih Rojaj in mu ukrali za kakih 20 gl. špeha in druge svinjine.

Nesreča. — V torek 15. t. m. je padel podjač Ivan Blanc iz Muše naz 6 metrov od tal vzdignjenega stavbenega odra v Stračicah in se je tako hudo poškodoval, da je na potu umrl, ko so ga v bolnišnico nesli.

Nove orgle v Privačini. G. Peter Potočnik, orglar iz Ljubljane je predelal orgle v farni cerkvi v Privačini. Iz obširnega poročila znanega in zanesljivega zvedenca posnemamo, da je delo izvrstno, da je celo veliko popolnejše izvršeno, kakor sta se bila mojster in občinski zastop pogodila. — Ker se misli gosp. Potočnik v Gorici naseliti, ga tedaj gorko priporočamo vsakemu, ki ga vtegne potrebovati bodisi za orgle, ali za popravo in vbiranje glasovirov, harmonijev, physharmonik itd. — Sicer so mu orgle v Privačini najglasnejše priporočilo.

„**Naprej zastava Slave.**“ — Znana narodna himna Davorina Jenka je prišla ravnokar za klavir v založbi skladateljeve na svitlo in se dobiva pri bukvarji g. Lercherji po 80 kr. Skladatelj je s tem, da je to slavno pesem sam priredil za klavir, gotovo ustregel občinstvu, kajti dozdej za ta instrument nij bila še pripravljena.

Iz Gradca. — Na vseučiliški graškem je bilo pretečeni letni semester 785 poslušalcev. Mej temi je bilo Slovencev: v teološki fakulteti 2, na juridični 39, na medicinski fakulteti 6, na filozofični pa 25 Slovencev.

Železnico do italijanske meje pri Pontablu marljivo delajo in jo mislijo kmalu dodelati. Čudno je to, da so te dni prišli ruski podvzetniki in odpeljali iz Trebiža vse šinje v 200 vagonih za rusko železnico, katero stavijo od Svištove v Trnovo. Posestniki, katerim je železnica zemljišče odkupila, niso nič prav zadovoljni, ker se jim je le slaba cena izplačevala, vrhu tega pa še izgubijo dosednji zaslužek pri vožnjah.

Občno glasovanje. — Volitve na Francoskem so bile uzrok temu le računu. Francoska ima 35.989 občin in razen tega je bilo na naredbo prefektov še 2000 dopolnilnih volilnih okrajev. V vsem je bilo 38.000 volilnih krajev 14. okt. Vsak volilni bureau je po postavi obstal iz predsednika 4. prisednikov in perovodje, torej je 228.000 državljnov 14. okt. od 8. zjutraj do 6. zvečer svoj navadni posel opustilo in sprejemalo glasove. Kandidatov je bilo vseh skup 1033 mej temi 526 republikancev, 250 bonapartistov, 100 legitimistov, 30 orleanistov, in 127 monarhistov. Njih volilni in agitacijski stroški so znašali najmanj 15 milijonov frankov! Torej tudi občno glasovanje je vladar, ki stane, ki ima svojo civilno listo.

Pivo je zdaj jelo biti v Pragi cenejše, od kar so pale cene hmelju in sladu ter se prodaje liter po 9 do 10 krajcarjev. Pri nas v Gorici pa stane 3/10 litra slabega piva 10 kr. — Zastonj se ne masté naši pivovarji!

Po lestvici. — V svojem sedmem letu je človek „strasten“, v štirinajstem „domišljiv“, v eden in dvajstem „zajubljen“, v osem in dvajstem „duhovit“, v pet in tridesetem „voljen“, v dva in štiridesetem „častljeljen“, v devet in štiridesetem „pameten“, v šest in petdesetem „izkušen“, v tri in šestdesetem „spominjajoč se minolosti“, v sedemdesetem „zgrevan“, v sedem in sedemdesetem „star“, v štiri in osemdesetem „bolan“, v eden in devetdesetem „boječ se smerti“, v osem in devetdesetem „mertev.“ Besednik.

Sežana, katastralna občina, je prejela dovoljenje, da si sme izvoliti poseben gospodarski svet za oskrbovanje svojega premoženja.

Iz Tolmina nam piše kmečki šaljivec pismo, katero podajamo svojim č. čitateljem kot kuriozum v izvrniku: Pr nas jemama niekšne haspuode, k sa grazabito prijat Turkam. Pamislte, de jem že nieso beč pa uaji damače imiena, k sa začiel prabt niekšn vaštarij pr Turšk šanc in še drhuad šivkapos n tejšnih naumnast beč. Hentej, al vna bluo prou, dev paslal te haspuode kamr ih srce pejle. Snuoč sam prabl, de sa Rus vjel Muftarju 7 pašu; nu bje, pa ni hreduo tej naš turšk haspuodje h Muftarju pašvat! Pr nas v Tmin na nucama pašu, je zadast de jemama davre hlabarje n tud žepane. Pruasn pabejte jem tuo v baš Suoč!

Porotna sodnija. — Dne 5. decembra t. l. ob 9 uri zjutraj se zopet začnejo pri Goriški c. k. okrožni sodniji kazenske obravnave pred porotniki. Predsedoval bode okrožni sodnijski predsednik g. Pa-

vel Sbiša, za namestnika sta mu pa odločena sodnjska svetovalca gg. Josip Zencovič in Ferdinand Gironzoli pl. Steinbrunn.

Velika družinska nesreča. — V Narodu od 16. t. m. beremo: Gospodarju Francu Novaku iz Besnice, v soseski Dobrunjaški, pri Savi pod Ljubljano je v dveh dneh umerlo pet otrok, sinovi: Josip (20 l.), Ivan (17. l.), Jakob (15 l.) in hčeri: Jerica (7 l.) in Franjica (4 l.). Pobrala jih je huda bolezen v grlu zjedinjena z bruhanjem. — Pozneji „Narod“ dopolnjuje žalostno vest, da je ista bolezen Novaku tudi 6. otroka pobrala.

Novo šolsko poslopje, katero je ustanovil v Krškem mestu na Kranjskem bogatin Hotschevar, odpirali so slovesno 15. t. m. — To slovesnost se je deležil tudi minister Stremajer, kateri je pri tej priliki v svojem govoru naglašal, da je treba materini jezik gojiti in razvijati, dalje pa, da je znanje nemškega kot državnega jezika za vsacega Kranjca, če hoče dalje priti, želeto vredno. — Da bi mož le tako mislil, kakor govori in se po tem ravnal, vsem Slovincem bi bilo tako prav. — Hotschevar je postal vitez železne krone III. razreda. Šolsko poslopje, napravljeno za 7 razredno meščansko šolo—je zraven škanske rudarske šole v Idriji, ki se je tudi ne davno slovesno odprla — gotovo najlepše ljudskemu šolstvu posvečeno poslopje na Kranjskem.

Izpred sodnje. — Izid kazenskih obravnav dne 10. t. m. pri c. k. okrožni sodniji v Gorici kot sodnemu dvoru I. stopnje:

I. Katarina Kraševic od Jožefa iz Kanala, 18 letna, neomožena, dekla, nikdar kaznovana, je bila za nekrivo spoznana zločina tatvine.

II. Ivan Calsutti r. Nikolaja iz Muše, 25 leten, oženjen, z otroci, delavec, uže kaznovan, je bil krivega spoznan zločina javne posilnosti, ker se je z močjo zoperstavil žandarjem, ko so ga hoteli v nedeljo dne 12. avgusta t. l. v Vipolžeh od plesišča odstraniti; obsojen je na tri mesece težke, poostrene ječe.

III. Jožef Susič r. Matije iz Podgore, 46 leten, oženjen, z otroci, strojar, uže kaznovan, je bil spoznan krivega zločina javne posilnosti, ker je dne 5. avgusta t. l. tako resno žugal Matiju Cargnel-u iz Ločenika, da se je ta zelo vznemiril; — zato je obsojen na 6 mesecev težke, poostrene ječe.

IV. Anton Bončina od Antona iz Ravnice, 25 leten, neoženjen, dninar, uže kaznovan je bil krivega spoznan zločina tatvine, ker je dne 20. februarja t. l. iz erarskega gozda odnesel nekoliko mladih smerek, vrednih 7 gl. 45 kr., in za to obsojen na 8 dni težke, poostrene ječe.

Pri obravnava dne 15. t. m.:

I. Filip Komel od Valentina, rojen v Kronbergu, naseljen na Glacini, 41 leten, katol. vere, oženjen, oče otrok, dninar, uže kaznovan, je bil krivega spoznan zločina težke telesne poškodbe, ker je na večer 15. avgusta t. l. v krčmi „Al Respiro“ (na kronberški cesti) sé steklenico hudo v obraz ranil Jožefa Komel-a r. Antona; za to je obsojen na 3 mesece zapora.

II. Valentin Clemente od Dominika iz Pierisa, 29 leten, katoličan, oženjen, oče otrok, košar in privatni gozdni čuvaj je bil krivega opoznan javne posilnosti zastran hudobnega poškodovanja, ker je porezal turšico na zemljiščih župana Angela Rossi-ja in kolo na Aleksandra Clemente-ja in ker je prvemu trto pred njegovo hišo porezal; obsojen je na 4 mesece težke ječe.

Obravnave dne 17. t. m.:

I. Rok Parenzan od Roka iz Pirana, 24 leten, katoličan, neoženjen, mornar, uže kaznovan zaradi prestopka, ubog, zmožen pisanja, je bil nedolžnega spoznan zločina javne posilnosti, da bi se bil namreč sé silo zoperstavil občinskima čuvajema iz Grada Ivanu Dvier-u in Antonu Morichio, katera sta ga hotela dne 10. junija v zapor gnati, obsojen je bil pa zastran prestopka razžaljenja istih čuvajev na en mesec zapora.

II. Terezija vdova Zajc, rojena Robek, stanujoča v Otoku pri Orehovlji, katoličanka, 36 letna, kmetica, nezmožna pisanja, nikdar kaznovana, je šla dne 23. julija t. l. v mlin Antona Mozetič-a, pustivša v svoji hiši zaprta dva otroka; koj po tem nastane požar v hiši in otroka zgorita. Zato je bila tožena zaradi zločina zoper varnost življenja, — pa nedolžno spoznana.

III. a.) Stefan Bregant od r. Mihaela s pridevkom Titili z Gorice, 25 leten, katoličan, neoženjen, čevljar, zmožen pisanja, nikdar kaznovan, ubog in

b.) Ticijan Bradaschia od r. Dominika iz Gorice, 21 leten, katoličan, samec, kovač, uže kaznovan, ubog, zmožen pisanja, — sta bila nedolžna spoznana zločina težke telesne poškodovanja na škodo mlarja Karola Figelj-a, kriva pa, da sta s istim Figelj-

-em hudo ravnala, tako da ima od tega vidna znamenja na životu, in za to sta bila zaradi prestopka zoper telesno varnost obsojena: Bregant na 8 dni, Bradaschia pa na en mesec zapora.

IV. Jožef Boštjančič od Ivana z Orehovlja, 22 leten, katoličan, oženjen, brez otrok, kmet, nikdar kaznovan, ubog, nezmožen pisanja, se je na večer 12. avgusta t. l. sprel z Jožefom Silič-em od Ivana z Orehovlja in ga z fovčem v sovražnem namenu tako ranil, da so zvedenci rano za hudo in življenju nevarno spoznali; zato je bil krivega spoznan zločina težke telesne poškodbe in obsojen na 8 mesecev trde, poostrene ječe.

Milodari za pogorelce v Ročinji: Gosp. Jožef Pavletič, vikar v Cerovem in drugi dobrotniki 9 gl. 70 kr. — Gosp. vikar in občinarji v št. Mavru 6 gl. v št. Lovrencu 2 gl. M. Lazar c. k. profesor 5 gl. skupaj 22 gl. 70 kr. in prištevajo poprejšnjih 85 gl. 10 kr. že objavljenih v listu „Soča“, pokaže se vsega 107 kr. 80 kr.

PREDSEDNIŠTVO sl. ČITALNICE
v Gorici 18. oktobra 1877.

Predsednik: Jeglič Tajnik: Vidic

Vrli Rihenberžanje so nabrali 36 gl. 12 kr. Gosp. Filip Grignaschi je nabral pri obedu na Sv. Gori dne 2. sept. 45 gl. 66 kr. — V. č. skrbništvo Goriške hranilnice in zastavljavnice „Monte di Pietà“ je podarilo 100 gld. — Gosp. Ant. Segalla je poslal z Vipavskega 10 gl. (tudi za lanske pogorelce je bil podaril 10 gl.)

Županstvo se v imenu vseh nesrečnežev prav iskreno zahvaljuje visokodušnim dobrotnikom.

Novejše vesti.

Muktar paša je bil tedaj 15. t. m. zares in hudo pobit, — zgubil je nič manj nego 32 bataljonov, to je okoli 25.000 mož. Petrogradski telegram 23. t. m. poroča: Rusi love in ujemajo še vsak dan ostanke razbite armade Muktarjeve. Število ujetih je do zdaj 280 oficirjev in 7000 vojakov, pa uplenjenih 42 kanonov. Ruski glavni stan je v Tikmi. Rusi so zgubili 15. oktobra 56 oficirjev in 1366 mrtvih in ranjenih. Muktar je z ostanki svoje armade pobegnil v Kars, katero trdnjavo so Rusi obkolili in jo obstreljavajo. Izmail-Kurd paša je vsled Muktar-jevega pobitja popustil rusko ozemlje, kamor je bil proderl, in se nazaj pomaknil do Hassan Kale na vzhodni strani Erzerum-a, da zapre cesto, katera drži v Kars. On ima pod seboj 24.000 pešcev, 6000 konjnikov in 6 baterij.

Tudi iz evropskega bojišča imamo nekoliko zanimivih, akopram ne tako ugodnih poročil. 19. t. m. popoldne so napali Rumunci prekope Bukova-redute in so jih bili po hudem boju uže vzeli, a zvečer so se morali turški presili umakniti. Pri tej bitki so zgubili 2 častnika in 200 vojakov mrtvih in 20 častnikov in 707 vojakov ranjenih. Pa tudi sovražnik je imel veliko zgubo, ker so rumunske baterije turško reservo od strani in za hrptom hudo prejemale.

Iste dne so Rumunci iz Kalafata 5 ur streljali na Vidin in dve turški ladiji prevotlili, da ste se potopili.

Iz Bukarešta se 22. oktobra poroča, da še zmirom nova ruska krdela, nove vojske marširajo skozi Rumunijo v Bulgarijo.

Gotovo je, da vojna ne preneha čez zimo. Pol. Corr. pravi, da so ruske vojne priprave zdaj veliko kolosalnejše, kakor v začetku vojne. Rumunija je večinoma spremenjena v velikansk vojaški tabor in na cestah med Moldavijo in Valahijo mrgole vojaki; železnične postaje so vse napolnjene z vojnim materijalom in s provijantom. Po železnicah se neprenehoma premikajo vojaki, zimske obleke, stavivo za mostove, veliki kanoni za obstreljevanje trdnjav itd.

Tudi Rumunija napenja vse žile za nadaljevanje in nabira veliko rezervno vojsko, katera bode pripravljena, ako bi se Sulejmana lotila huda misel, prodirati v Rumunijo.

Okoli Plevne se čedalje ože stiska rusko-rumunski kordon in Rusi zagotavljajo, da je Gurkova vojska, katera se je postavila med Plevno in Sofijo, zdaj uže tako močna, da bode Osman s svojo vojsko kmalo popolnoma osamljen.

Pričakuje se vsak dan, da se ruska vojska v Dobrudži proti jugu pomakne. General Zimmermann je zdaj v Kustendije. Med tem mestom in izlivi Dunava je turško prebivalstvo vse kraje na morskem pobrezji zapustilo.

Iz Cetinja se piše 23. t. m.: Namen Trebinje, Gačko in Metohijo oblegovati je odpuščen. Ali vse priprave se delajo, ofenzivo poprijeti proti Podgorici. Odpuščeni batalijoni nekaterih krajev so zopet sklicani.

Tržno poročilo.

V Gorici 18. oktob.

Zadnji živinski sejm je privabil, akoravnc je bilo mnogo živine pripeljane, le malo živinskih kupcev, zato pa je marsikateri svoje voliče vsled občne pomanjkljivosti denara nazaj domov gnal. Žitne cene se pa vkljub temu, da so naši posestniki uže z domačim žitom preskrbljeni, v ceni vzdržujejo:

Lanska koruza stane 6 gl. 80 kr. do 7 gl. Hl., letošnja je pa še draža, na trgu se je zahtevalo zadnji ponedeljek 7 gl. Hl.; pšenica se plačuje do 10 gl. 20 kr. Hl.; domač pečan ječmen po 11 gl. 40 kr. Hl.; ajde in fižola se je do sedaj le malo pripeljalo na trg.

Jako dragi so pa otrobi; v Ritterjevih mlinih stanejo 6 gl. 100 Kilev, po magacinih 20 novcev draže.

Moje imajo sledeče cene:

št. 1 — 24 gl. —, 2 — 22 gl. 40 kr., 3 — 20 gl. 60 kr. 4 — 17 gl. 30 kr., 5 — 14 gl. 70 kr., 6 — 11 gl. 70 kr.; te cene se razumijo se žakljem 100 kilov. Kuhano maslo se plačuje našim hribovcem po 90 do 95 kr. kilo (star funt 50 do 52 kr.) surovo po 70 do 80 kr. kilo (star funt 40 do 44 kr.). Krompir se prodaja na trgu po 3 kr. kilo.

Briska rebula se prodajo po 12 do 15 gl. 84 litrov, to je star kvint.

Pozor! En hektoliter ima 100 litrov ali pa 3¼ mernike stare mere. Tako si lahko vsak raztolmači, če hoče preračunati na staro mero. Sicer pa bi našim trgovcem in sploh kmetom priporočal, da bi vse kupovali in prodajali na novo mero in zagotavljam jih, da bodo menj goljufani; pridržujem si pa prihr. enkrat bolj natančno o tem poročati.

T. F.

LISTNICA UREDNIŠTVA. J. B. v Dol. Cerovem. Mari smo listici na rep stopili, ka-li? Uže pride še kedo drugi za nami, ki jej odkaze berlog, kakoršnegažasluzi. — G. dopisniku v Gorjanskem. Ne sprejmemo. Starešinstvo je za to, da nadzoruje občinsko gospodarstvo in na drugi stopnji deželni odbor. „Soča“ pa se nikakor ne da zlorabiti za ognjišče domačih preprirov.

Naznanilo.

v. č. duhovščini.

Podpisani ima zalogo voščenih sveč, iz tovarne g. Oroslova Dolenca v Ljubljani, ktere je „Soča“ že preteklo leto priporočala. Te sveče imajo pred drugimi to prednost, da se ne kidajo, ter ne onečediijo altarja, ampak mirno gorijo, in se počasi povživajo. Cena je kilogr. 2 gl. 68 kr.; cerkvena oskerbništva plačajo lahko koncem leta.

Tudi se pri meni dobiva čisto kadilo (incensum). Vsaka naročba se hitro in natančno, ali direktno ali pa po pošti, spolnuje.

V KANALU DNE 27. sep. 1877.

V. Kofol. I. r.

mizarski mojster in cerkovnik.

Knjiga: „Poduk o ženskih ročnih delih,“ spisala Ana Stumpf v Trstu, se dobiva pri J. DASE-ju v GORICI.

Cena ji je 80 kr.

Razglas.

Občina Šturija proda dne 31. oktobra t. l. svojo hišo, šte. 28. in kar k njej pripada: vrt, borjač. 3 hlevi, senošet, polovica gozdne pravice in hišica „Kapela“ šte. 103 istemu, ki nad 4000 gl. najvišji znesek ponudi in sicer po pogojih, katere se lahko nadrobno pozvedo pri županstvu. Ta hiša je na kraji za vsakršno podvzetje pripravnem in primernem. Ponudbe naj se pismeno oddajajo do dne 30. oktobra t. l. pri podpisnem županstvu.

ŽUPANSTVO V ŠTURJI

dne 6. oktobra 1877.

Defranceschi, župan.

Naznanilo.

Podpisani kupujejo šinak ali roj (zmljet v prah) po prav dobri ceni in plačujejo točno. Kedor ima kaj tega blaga na prodaj, naj pismeno naznani ceno in množino

Jos. Pipan & Comp.
v Trstu.

Zvezki za pisne vaje v ljudskih šolah.

Z ažirom na to, da so sev preteklem šolskem letu zares z izvrstnim uspehom rabili novi zvezki za vaje v pisanji, katere je potrdilo visoko c. k. dež. šolsko svetovalstvo goriško za rabo na ljudskih šolah, napravila se je za šolsko leto 1877—78 zopet velika množina takih zvezkov šte. 1 in 2.

Prodajajo jih bukvarji: Dase — Henrik Fillak — in Wokulat na Travniku po 1 gl. 25 kr. sto, na drobno pa ne nad poldrugi krajcar vsak zvezek.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov se skupno teže 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Dunaji in razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale

Ignacija Hilzerja & sinov v Dunajskem Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt).

se priporoča za naročevanje zvo

ter tudi za vsake

Za prej odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročilo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprema, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobeh na novo iznajden način; tudi se lahko presušejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepše pojo.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so ugodni pogoji.

nov vsake teže in vsakega glasa izdelke iz vlitiga metala.

Tudi se zvonovi tako yredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembli drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznalsla ta livarna novo sistem, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zelo priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako, hitreje ali bolj počasi tekó. Ta naprava se da posebno ugodno napraviti pri JARNIH iz ŽELEZA SKOVANIH, ki tekó na okroglih zobeh po lastni c. k. IZKLJUČLJIVO PRIV. iznajdbi.

Kar ta livarna obstoji, 331., je vtila 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 cent.